٤ - بَابُ الْأَقْضِيَةِ وَالشَّهَادَاتِ

4. సాక్ష్యాధారాలు, తీర్పులు

ఏదైనా వ్యవహారంలో వివాదం తలెత్తితే, తీర్పుకోసం న్యాయమూర్తి దగ్గరకు వెళ్ళటాన్ని ఖ'దియ్య అంటారు. ఒక పక్షంవారు, న్యాయమూర్తి ముందు తమ వాదాన్ని ప్రవేశ పెడతారు. ఒకరు ముద్దయి మరొకరు ముద్దయి ఇలైహి ఉంటారు. తీర్పు వినిపించటానికి న్యాయమూర్తి ఉంటారు. ఇరుపక్షాల వాదన విని న్యాయమూర్తి చేసిందే సరైన తీర్పు అవుతుంది. ఈ విషయంలో తమ వాదనలను సమర్థించ టానికి సాక్ష్యాధారాల అవసరం ఎంతైనా పడుతుంది. సాక్ష్యం ఇచ్చేవారిని షాహిద్ అంటారు. అతను వినిపించే వాదనను షహాదత్ అంటారు. సాక్ష్యానికి అనేక షరతులు ఉన్నాయి. ఆ షరతులు సాక్షుల్లో ఉంటే సాక్ష్యులను నమ్మటం జరుగుతుంది లేకపోతే లేదు. ఖుర్ఆన్‌లో సాక్ష్యాలను గురించి పేర్కొనటం జరిగింది. అల్లాహ్ ఆదేశం:

" **ఓ విశ్వాసులారా**! మీరు పరస్పరం ఒక నిర్ణీతకాలం కొరకు అప్పు తీసుకున్నప్పుడు, దానిని వ్రాసిపెట్టుకోండి. మరియు మీలో పత్రం వ్రాసేవాడు, న్యాయంగా వ్రాయాలి. మరియు వ్రాసేవాడు నిరాకరించకుండా, అల్లాహ్ నేర్పినట్లు వ్రాయాలి. ఋణగ్రహీత అల్లాహ్‌కు భయపడి, నిర్ణీత షరతులను తగ్గించకుండా, చెప్పి వ్రాయించాలి. ఋణగ్రహీత అల్పజ్ఞాని లేక సామర్థ్యం లేనివాడు లేక బలహీనుడు మరియు తాను చెప్పి వ్రాయించలేని వాడైతే, అతని సంరక్షకుడు న్యాయంగా వ్రాయించాలి. మరియు మీలో ఇద్దరు మగవారిని సాక్ష్యమివ్వటానికి సాక్షులుగా ఉంచుకోండి. ఇద్దరు పురు షులు దొరకని పక్షమున ఒక పురుషుడు మరియు మీకు సమ్మతమైన ఇద్దరు స్త్రీలను సాక్షులుగా తీసుకోండి. (ఎందు కంటే) వారిలో ఒకామె మరచిపోతే, రెండవస్త్రీ ఆమెకు జ్ఞాపకం చేయించవచ్చు. మరియు పిలువబడి నప్పుడు సాక్షులు, సాక్ష్యమివ్వటానికి నిరాకరించ కూడదు. మరియు వ్యవహారం చిన్నదైనా పెద్దదైనా దానిని గడువు నిర్ణయంతో పాటు వ్రాసిపెట్టటానికి అశ్రద్ధ చూప కూడదు. అల్లాహ్ దృష్టిలో ఇది న్యాయసమ్మతమైనది మరియు స్థిరమైన సాక్ష్యంగా తోడ్పడుతుంది మరియు ఏ విధమైన సందేహాలకు అవకాశం లేకుండా చేస్తుంది. కాని, మీరు అప్పటికప్పుడు ఇచ్చి పుచ్చుకునే (సాధారణ) లావాదేవీలు చేస్తున్నపుడు వ్రాయ కున్నా దోషం లేదు. కాని, వ్యాపార వ్యవహారాలు నిర్ణయించే టప్పుడు సాక్షులను పెట్టుకోండి. కాని వ్రాసేవానికి గానీ, సాక్షులకు గానీ ఏ విధమైన హాని జరుగ కూడదు. ఒక వేళ అలా జరిగితే! నిశ్చయంగా, అది మీకు పాపం. మరియు అల్లాహ్ యందు భయభక్తులు కలిగి ఉండండి. మరియు ఇది అల్లాహ్ మీకు నేర్పు తున్నాడు. మరియు అల్లాహ్‌కు ప్రతిదాని జ్ఞానముంది. " (అల్ బఖరహ్, **2: 282**)

అల్లాహ్ ఆదేశం: " **ఓ విశ్వాసులారా**! మీరు న్యాయం కొరకు స్థిరంగా నిలబడి, అల్లాహ్ కొరకే సాక్ష్య మివ్వండి. మరియు మీసాక్ష్యం మీకుగానీ, మీ తల్లి-దండ్రులకుగానీ, మీ బంధువులకుగానీ, విరుద్ధంగా ఉన్నాసరే. వాడు ధనవంతు డైనా లేక పేదవాడైనా సరే! (మీకంటే ఎక్కువ) అల్లాహ్ వారిద్దరి మేలుకోరేవాడు. కావున మీరు మీ మనోవాంఛలను అనుసరిస్తే న్యాయం చేయక పోవచ్చు. మీరు మీ సాక్ష్యాన్ని వక్రీకరించినా, లేక దానిని నిరాకరించినా! నిశ్చయంగా, మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును." (అన్నిసా', **4:135**)

అంటే వ్యవహారాల్లో, లావాదేవీల్లో, చెల్లింపులలో, తీర్పులు ఇచ్చేటప్పుడు న్యాయంగా ధర్మంగా వ్యవహరించండి. అదే విధంగా అల్లాహ్ ప్రీతికోసం సత్యమైన సాక్ష్యం ఇవ్వండి. అది మీకూ మీ బంధువులకూ వ్యతిరేకంగా ఉన్నాసరే. వీడు నాయకుడు, వీడికి లాభం చేకూర్చుదాం అనే భావనలేకుండా ధనవంతుడైనా, పేదవాడైనా సత్యాన్ని అనుసరించండి. వారందరి కంటే అల్లాహ్ గొప్పవాడు.

ఎవరైనా ఒకరికి అప్పు ఇస్తే అతని నుండి కానుకలు స్వీకరించ రాదు. ఎందుకంటే అది వడ్డీ అయ్యే భయం ఉంది. సిఫారసు చేసిందానికీ కానుక స్వీకరించరాదు. అది కూడా వడ్డీ అయ్యే ప్రమాదముంది. (బుఖారీ)

ప్రవక్త (స) ఉపదేశం: 'ఒకరు మరొకరి గురించి సిఫారసు చేసి, అతడు కానుకలు ఇస్తే అతడు స్వీకరిస్తే అది వడ్డీ అవుతుంది.' (అబూ దావూద్)

అదేవిధంగా మీ మనో కాంక్షలను మీరు అనుసరించకండి.

మీరు ఎన్నడూ న్యాయాన్ని, ధర్మాన్ని వదలకండి. ఒక వేళ మీరు తప్పుడు సాక్ష్యంఇచ్చినా, సాక్ష్యం ఇవ్వటం నుండి తప్పించుకున్నా, ఇచ్చిన సాక్ష్యాన్ని ఒప్పుకోక పోయినా అల్లాహ్ (త) మీ పనులన్నీ చూస్తున్నాడని గుర్తుంచుకోండి. సాక్ష్యం గురించి వివరంగా వ్యాఖ్యాన గ్రంథాల్లో పేర్కొనడం జరిగింది.

మొదటి విభాగం اَلْفَصْلُ الْأَوَّلُ

٣٧٥٨ - [١] (صحيح) (١١١٠/٢)

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادَّعَى نَاسٌ دِمَاءَ رِجَالٍ وَأَمْوَالَهُمْ وَلَكِنَّ الْيَمِيْنَ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ

وَفِي "شَرْحِهِ لِلنَّوَوِيِّ"أَنَّهُ قَالَ: وَجَاءَ فِيْ رِوَايَةِ "الْبَيْهَقِيِّ" بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ أَوْصَحِيْحٍ زِيَادَةٌ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ مَرْفُوْعًا: " لَكِنَّ الْبَيِّنَةَ عَلَى الْمُدَّعِيْ وَالْيَمِيْنَ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ".

3758. (1) [2/1110-దృఢం]

ఇబ్నె అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవ చనం, "ఒక వేళ ప్రజలకు వారి వాదనకు తగ్గట్టు ఇవ్వబడితే, ప్రజల ధన, ప్రాణ సంపత్తులను వాదించి తీసు కుంటారు. కాని ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి.[26] (ముస్లిమ్)

బైహఖీలో దృఢ-ప్రవక్త ప్రోక్తం ఇలా ఉంది: వాది సాక్ష్యా ధారాలు ప్రవేశపెట్టాలి. ఇంకా ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి.

٣٧٥٩ - [٢] (متفق عليه) (١١١٠/٢)

وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِيْنِ صَبْرٍ وَهُوَ فِيْهَا فَاجِرٌ يَقْتَطِعُ بِهَا مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ لَقِيَ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَعَلَيْهِ غَضْبَانٌ" فَأَنْزَلَ اللهُ تَصْدِيْقَ ذٰلِكَ: (إِنَّ الَّذِيْنَ يَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيْلًا) إِلى آخِرِ الْآيَةِ.

3759. (2) [2/1110-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఊద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒక ముస్లిమ్ యొక్క హక్కును కొల్లగొట్టటానికి అసత్య ప్రమాణం చేసినవాడు తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్(త) ఆగ్రహంగా ఉన్న స్థితిలో అల్లాహ్‌ను కలుస్తాడు. దీన్ని ధృవీ కరిస్తూ ఈ ఆయతు అవతరింపజేయబడింది: "**నిశ్చయంగా,** ఎవరైతే తాము అల్లాహ్ తో చేసిన ఒప్పందాన్ని మరియు తమ ప్రమాణాలను స్వల్పలాభాలకు అమ్ముకుంటారో అలాంటి వారికి పరలోక జీవితంలో ఎలాంటి భాగం ఉండదు మరియు పునరుత్థాన దినమున అల్లాహ్ వారితో మాట్లాడడు మరియు వారివైపు కూడా చూడడు మరియు వారిని పరిశుద్ధులుగా చేయడు మరియు వారికి బాధాకరమైన శిక్ష ఉంటుంది." (ఆల ఇమ్రాన్, **3:77**)[27] (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٧٦٠ - [٣] (صحيح) (١١١١/٢)

وَعَنْ أَبِيْ أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "مَنِ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِيَمِيْنِهِ فَقَدْ أَوْجَبَ اللهُ لَهُ النَّارَ وَ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ". فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: وَإِنْ كَانَ شَيْئًا يَسِيْرًا يَا رَسُول اللهِ ؟ قَالَ: "وَإِنْ كَانَ قَضِيْبًا مِنْ أَرَاكٍ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3760. (3) [2/1111-దృఢం]

అబూ ఉమామహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) 'ఎవరైనా అసత్య ప్రమాణంచేసి ఒక ముస్లిమ్ హక్కును కొల్లగొడితే, అల్లాహ్ అతని కోసం నరకాన్ని తప్పనిసరి చేస్తాడు. స్వర్గాన్ని నిషేధిస్తాడు అని ప్రవచించారు.' ఒక వ్యక్తి, 'ఓ ప్రవక్తా! ఒకవేళ సాధారణమైన వస్తువైనానా?' అని విన్నవించు కున్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స) జిల్లేడు చెట్టు యొక్క ఒక్క కొమ్మ అయినా సరే అని ప్రవచించారు .[28] (ముస్లిమ్)

---

26) వివరణ-3758: ప్రతివాది ఒకవేళ వాదనకు అనుగుణంగా ఇద్దరు సాక్ష్యులను తెస్తే, అతనికి అనుగుణంగా తీర్పు ఇవ్వటం జరుగుతుంది. ఒకవేళ అతని వద్ద సాక్ష్యాధారాలు లేకపోతే ప్రతివాదితో ప్రమాణం తీసుకొని తీర్పు ఇవ్వటం జరుగు తుంది. ధార్మిక పండితులందరి అభిప్రాయం ఇదే.

27) వివరణ-3759: సబ్ర్ అంటే ఆపటం, నిరోధించడం. యమీన్ సబ్ర్ అంటే ఒకరు మరొకరికి బలవంతంగా ప్రమాణం చేయించటం, దానిద్వారా ఇతరుల వస్తువును తాను ఆక్రమించుకోవడం. అంటే అసత్య ప్రమాణం చేసి ఇతరుల వస్తువులను దోచుకోవటం.

28) వివరణ-3760: ముస్లిముల హక్కులు దోచుకోవటం, అసత్య ప్రమాణం చేయటం మహా పాపం. దీనికి స్వర్గం నిషేధించడమే సరైన శిక్ష. నరకంలోనికి వెళతాడు. ఇది చిన్నదైనా, పెద్దదైనా సరే. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ఇదే శిక్ష.

٣٧٦١ - [٤] (متفق عليه) (١١١١/٢)

وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنَّكُمْ تَخْتَصِمُوْنَ إِلَيَّ وَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُوْنَ أَلْحَنَ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ فَأَقْضِيَ لَهُ عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ مِنْهُ فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِشَيْءٍ مِنْ حَقِّ أَخِيْهِ فَلَا يَأْخُذَنَّهُ فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِّنَ النَّارِ".

3761. (4) [2/1111-ఏకీభవితం]

ఉమ్మె సలమహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు, "నేను కూడా మానవుడినే. మీరు వివాద పడుతూ నా దగ్గరకు వస్తారు, ఒక్కోసారి ఒక వ్యక్తి తన వాదాన్ని ప్రతిపక్షం కంటే వివరంగా వాదించితే నేను అతనికి అనుగుణంగా తీర్పు ఇస్తాను. ఒకవేళ నేను నా పొరపాటు వల్ల పరుల హక్కును అతనికి ఇచ్చివేస్తే అతడు దాన్ని తీసుకో రాదు. ఎందుకంటే అతనికి నేను ఒక అగ్ని కణాన్ని ఇచ్చినట్లు అవుతుంది." [29] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٧٦٢ - [٥] (متفق عليه) (١١١١/٢)

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "إِنَّ أَبْغَضَ الرِّجَالِ إِلَى اللهِ الْأَلَدُّ الْخَصِمُ".

3762. (5)[2/1111-ఏకీభవితం]

'ఆయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అనవ సరంగా వివాదపడే వాడు అల్లాహ్ వద్ద అందరికంటే నీచుడు." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٧٦٣ - [٦] (صحيح) (١١١١/٢)

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَضَى بِيَمِيْنٍ وَشَاهِدٍ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3763. (6) [2/1111-దృఢం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స), ఒక సాక్ష్యం ఒక ప్రమాణంతో తీర్పు ఇచ్చారు." [30] (ముస్లిమ్)

٣٧٦٤ - [٧] (صحيح) (١١١١/٢)

وَعَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَائِلٍ عَنْ أَبِيْهِ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ مِّنْ حَضْرَمَوْتَ وَرَجُلٌ مِنْ كِنْدَةَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ الْحَضْرَمِيُّ: يَا رَسُوْلَ اللهِ إِنَّ هٰذَا غَلَبَنِيْ عَلَى أَرْضٍ لِيْ فَقَالَ الْكِنْدِيُّ: هِيَ أَرْضِيْ وَفِيْ يَدِيْ لَيْسَ لَهُ فِيْهَا حَقٌّ. فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لِلْحَضْرَمِيِّ: "أَلَكَ بَيِّنَةٌ؟" قَالَ: لَا. قَالَ: "فَلَكَ يَمِيْنُهُ". قَالَ: يَا رَسُوْلَ اللهِ إِنَّ الرَّجُلَ فَاجِرٌ لَا يُبَالِيْ عَلَى مَا حَلَفَ عَلَيْهِ وَلَيْسَ يَتَوَرَّعُ مِنْ شَيْءٍ. قَالَ: "لَيْسَ لَكَ مِنْهُ إِلَّا ذٰلِكَ". فَانْطَلَقَ لِيَحْلِفَ. فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَمَّا أَدْبَرَ: "لَئِنْ حَلَفَ عَلَى مَالِهِ لِيَأْكُلَهُ ظُلْمًا لَيَلْقَيَنَّ اللهَ وَهُوَ عَنْهُ مُعْرِضٌ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3764. (7) [2/1111-దృఢం]

అల్ఖమహ్ బిన్ వాయి'ల్ తన తండ్రి వాయి'ల్ ద్వారా కథనం: ఒకరు హ'దరమౌత్కి చెందినవారు, మరొకరు కన్దకి చెందినవారు. ఇద్దరూ ప్రవక్త (స) దగ్గరకు వచ్చారు. హ'దరమౌత్ వ్యక్తి,'ఓ ప్రవక్తా! ఇతడు అధర్మంగా నా భూమిని ఆక్రమించు కున్నాడు,' అని ఫిర్యాదు చేసాడు. దానికి కింద నివాసి, 'ఈ భూమి నాది, ఇది నా అధీనంలో ఉంది. ఇందులో అతనికి ఎలాంటి హక్కు లేదు,' అని అన్నాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) హ'దరమీతో, 'నీ వద్ద సాక్ష్యం ఉందా?' అని అన్నారు. దానికతను, 'లేదు' అని సమాధానం ఇచ్చాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'మరయితే కింద వాడితో ప్రమాణం తీసుకోవటం జరుగుతుంది,' అని అన్నారు. దానికి హ'దరమి, 'ఓ ప్రవక్తా! ఈ కిందవాడు దుర్మార్గుడు. వీడు ప్రమాణం చేయడానికైనా వెను కాడడు,' అని అన్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స), 'మన దగ్గర మరే మార్గం లేదు, నువ్వు సాక్ష్యం తీసుకురాని పక్షంలో అతని నుండి ప్రమాణం తీసుకోవటం జరుగు తుంది.' ఆ కిందీ వ్యక్తి ప్రమాణం చేయటానికి సిద్ధ

ఎందుకంటే అతడు ఇస్లామ్ హక్కును గుర్తించలేదు. ఇంకా దైవనామాన్ని గౌరవించనూ లేదు.

29) వివరణ-3761: అంటే నేను అతని వాదన సాక్ష్యాల కారణంగా అతనికి అనుగుణంగా తీర్పు ఇచ్చి, వాదికి తాను అసత్యవాదినని, తన హక్కు లేదని తెలిసిఉండి కూడా అతనికి నేను ఇచ్చివేస్తే నేనతనికి నరకాగ్నిని ఇచ్చినట్టే. నా తీర్పు వల్ల ఆ ధనం అతనికి ధర్మసమ్మత మైనదిగా అవుతుందని భావించ రాదు. ఈ 'హదీసు' ద్వారా స్పష్టంగా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే ప్రవక్త (స) కు అగోచరాల జ్ఞానం ఉండేది కాదు. ప్రవక్త (స) కూడా ఇతర న్యా మూర్తుల్లా వాదప్రతివాదాలు, సాక్ష్యాధారాల ద్వారా తీర్పు ఇచ్చేవారు. న్యాయమూర్తి తీర్పు ఇచ్చినంత మాత్రాన అధర్మం ధర్మం కాజాలదు. అందుకే అందరూ దైవానికి భయపడుతూ జీవించాలి.

30) వివరణ-3763: అంటే ఒకవేళ వాది వద్ద ఒకే సాక్ష్యం ఉంటే మరో సాక్ష్యానికి బదులు ప్రమాణం సరిపోతుంది.

పడ్డాడు. అతడు తిరిగి వెళుతుండగా ప్రవక్త(స), 'ఒకవేళ అతడు అసత్యపు ప్రమాణం చేసి ఇతరుల ధనాన్ని అన్యా యంగా దోచుకుంటే, అతడు అల్లాహ్ (త)ను కలుసుకున్న ప్పుడు అల్లాహ్ (త) తన ముఖాన్ని త్రిప్పుకుంటాడు,' అని అన్నారు.[31] (ముస్లిమ్)

٣٧٦٥ - [٨] (صحيح) (١١١٢/٢)

وَعَنْ أَبِيْ ذَرٍّرَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُوْلُ: "مَنِ ادَّعَى مَا لَيْسَ لَهُ فَلَيْسَ مِنَّا وَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3765. (8) [2/1112-దృఢం]

అబూ జ'ర్ (ర) కథనం: అతను ప్రవక్త (స) ను ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా విన్నారు, "తనకు చెందని వస్తువును పొందడానికి ఎవరైనా వాదిస్తే అతడు ముస్లిమ్ కాడు. అతడు తన నివాసం నరకంలో ఏర్పరచుకోవాలి."(ముస్లిమ్)

٣٧٦٦ - [٩] (صحيح) (١١١٢/٢)

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشُّهَدَاءِ؟ الَّذِيْ يَأْتِيْ بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3766. (9) [2/1112-దృఢం]

'జైద్ బిన్ 'ఖాలిద్ కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం,"సాక్ష్యుల్లో అందరికంటే గొప్పవారు ఎవరో నేను మీకు తెలుపనా? సాక్ష్యం కోరక ముందే సాక్ష్యం ఇచ్చేవారు."[32] (ముస్లిమ్)

٣٧٦٧ - [١٠] (متفق عليه) (١١١٢/٢)

وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِيْ ثُمَّ الَّذِيْنَ يَلُوْنَهُمْ ثُمَّ الَّذِيْنَ يَلُوْنَهُمْ ثُمَّ يَجِيْءُ قَوْمٌ تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِيْنَهُ وَيَمِيْنُهُ شَهَادَتَهُ ".

3767. (10) [2/1112-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఊద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అందరికంటే ఉన్నతులు నా కాలానికి చెందిన వారు, అంటే ప్రవక్త (స) అనుచరులు. ఆ తరువాత వీరి తరువాతి వారు. ఆ తరువాత వారి తరువాతవారు. ఆ తరువాత ఎటువంటి వారు జన్మిస్తారంటే ప్రమాణానికి ముందే అసత్యప్రమాణం ఇవ్వడానికి సిద్ధపడతారు. సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి ముందే ప్రమాణం చేయడానికి సిద్ధపడతారు. అంటే నా కాలంలో అనుచరులు అందరికన్నా ఉన్నతులు. వారి తర్వాత తాబయీన్లు. వారి తర్వాత తబ'అ తాబయీన్లు, వారి తరువాత నమ్మశక్యం లేనివాళ్ళు ఉంటారు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

٣٧٦٨ - [١١] (صحيح) (١١١٢/٢)

وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَرَضَ عَلَى قَوْمِ الْيَمِيْنَ فَأَسْرَعُوْا فَأَمَرَأَنْ يُسْهَمَ بَيْنَهُمْ فِي الْيَمِيْنِ أَيُّهُمْ يَحْلِفُ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3768. (11) [2/1112-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) కొందరిని ప్రమాణం చేయమని కోరారు. అందరూ ప్రమాణం చేయ డానికి తొందరపడ్డారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) వారి మధ్య చీటీలు వేయమని ఎవరిపేర్లు వస్తే వారు

---

31) వివరణ-3764: నవవీ ముస్లిమ్ వివరణలో ఈ 'హదీసు' గురించి వివరిస్తూ, ఈ రెండు 'హదీసు'ల వల్ల అనేక విషయాలు తెలుస్తున్నాయి, 1. అధీనంలో ఉన్నవాడు అధీనంలో లేనివాడి కంటే ఎక్కువ అర్హుడు. 2. ప్రతివాది వ్యతిరేకిస్తూ, వాది వద్ద సాక్ష్యాధారాలు లేకపోతే ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి. 3. సాక్ష్యాధారాలు లేకపోతే ప్రమాణం చేయాలి. ప్రమాణం చేయకుండా వస్తువు అతనికి ఇప్పించడం జరుగుదు. 4. ఒకవేళ ప్రతివాది దుర్మార్గుడైనా అతని ప్రమాణానికి విలువ ఇవ్వటం జరుగుతుంది. అతని వాదన రద్దు చేయబడుతుంది. 5. తీర్పు సమయంలో ఇద్దరూ పరస్పరం తిట్టుకుంటే వారిని విచారించటం జరుగదు. 6. ఒకవేళ వారసుడు దేన్ని గురించైనా వాదిస్తే, వ్యక్తి మరణిస్తే సాక్ష్యాధారాలు లేకుండా అతన్ని వారసుడిగా గుర్తించడం జరుగుతుంది. ఒకవేళ తెలియకపోతే వారసత్వాన్ని గురించి సాక్ష్యాలు సేకరించి ఆ తరువాత వాదనను పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

32) వివరణ-3766: అంటే ఒకరికి అన్యాయం జరుగు తున్నా, ప్రాణానికి హాని కలుగుతున్నా, సాక్ష్యం తెలియక పోతే కోర కుండా సాక్ష్యం ఇవ్వాలి. మరో 'హదీసు'లో తీర్పుదినానికి ముందు సాక్ష్యం అడక్కుండానే సాక్ష్యం ఇవ్వటానికి ముందుకు రావటం జరుగుతుందని ఉంది. అయితే అది ఈ 'హదీసు'కు వ్యతిరేకం కాదు.

ప్రమాణం చేయమని ఆదేశించారు.[33] (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

రెండవ విభాగం اَلْفَصْلُ الثَّانِيْ

٣٧٦٩ - [١٢] (لم تتم دراسته) (١١١٢/٢)

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيْهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ : "اَلْبَيِّنَةُ عَلَى الْمُدَّعِيْ وَالْيَمِيْنُ عَلَى الْمُدَّعَي عَلَيْهِ." رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

3769. (12) [2/1112-అపరిశోధితం]

'అమ్ర్ బిన్ షు'ఐబ్ తన తండ్రి ద్వారా, అతడు తన తండ్రి ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వాది సాక్ష్యం ప్రవేశ పెట్టాలి, ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి." (తిర్మిజి')

٣٧٧٠ - [١٣] (حسن) (١١١٢/٢)

وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: فِيْ رَجُلَيْنِ اِخْتَصَمَا إِلَيْهِ فِيْ مَوَارِيْثَ لَمْ تَكُنْ لَهُمَا بَيِّنَةٌ إِلَّا دَعْوَاهُمَا فَقَالَ: "مَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِشَيْءٍ مِّنْ حَقِّ أَخِيْهِ فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِّنَ النَّارِ". فَقَالَ الرَّجُلَانِ: كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا: يَا رَسُوْلَ اللهِ حَقِّيْ هَذَا لِصَاحِبِيْ فَقَالَ: "لَا وَلَكِنِ اذْهَبَا فَاقْتَسِمَا وَتَوَخَّيَا الْحَقَّ ثُمَّ اسْتَهِمَا ثُمَّ لِيُحَلِّلْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْكُمَا صَاحِبَهُ".

وَفِيْ رِوَايَةٍ قَالَ: "إِنَّمَا أَقْضِيْ بَيْنَكُمَا بِرَأْيِيْ فِيْمَا لَمْ يُنْزَلْ عَلَيَّ فِيْهِ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ.

3770. (13) [2/1112-ప్రామాణికం]

ఉమ్మె సలమహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) వద్దకు ఇద్దరు వ్యక్తులు ఆస్తికోసం వివాదపడుతూ వచ్చారు. వీరిద్దరిలో ఎవరి వద్దా సాక్ష్యులు లేరు. అయితే ఇద్దరూ వాదిస్తున్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) 'ఎవరికైనా అతనిది కాని దాన్ని అతని కోసం నేను తీర్పు చేస్తే నేనతనికి అగ్ని కణం ఇచ్చినట్టే. అంటే సాక్ష్యం లేకుండా ఆస్తి ఎవరిదో తెలియడం లేదు. కనుక నేను ఆలోచించి తీర్పు ఇస్తే అది సరైన తీర్పు కావచ్చు. హక్కు గల వానికి దొరకకపోవచ్చు. హక్కులేని వారికి అది లభించవచ్చు. అయితే తీసుకున్న వ్యక్తికి ఇది నాది కాదని మరో వ్యక్తిదని తప్పకుండా తెలిసి ఉంటుంది. అది అగ్ని కణంతో సమానం. దాన్ని తీసుకోవటం అతనికి ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ధర్మ సమ్మతం కాదు' అని అన్నారు. అది విని వారిద్దరూ, 'ప్రవక్తా! నేను నా హక్కును నా సోదరునికి ఇచ్చి వేస్తాను. అంటే నేను నా హక్కు వదలి వేస్తున్నాను, అంతా అతనికి ఇచ్చి వేస్తున్నాను,' అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త(స) 'అలా వద్దు. మీరిద్దరూ దాన్ని సరిసమానంగా న్యాయంగా పంచుకోండి. దాన్ని రెండు భాగాలు చేసుకోండి. ఆ రెండు భాగాలను చీటీలు వేయండి, ఆ తరువాత మీలో ప్రతి ఒక్కరూ తన వంతును ఇతరులకు ఇవ్వండి,' అని అన్నారు.

మరో ఉల్లేఖనంలో ప్రవక్త (స) "ఏ విషయం గురించి అయితే దైవవాణి అవతరించలేదో దాన్ని నేను ఆలోచించి తీర్పు ఇస్తాను. అందులో పొరపాటు జరిగే అవకాశం ఉంది. అటువంటప్పుడు మరొకరు దాన్ని తీసుకోవటం సరికాదు." (అబూ దావూద్)

٣٧٧١ - [١٤] (لم تتم دراسته) (١١١٣/٢)

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ: أَنَّ رَجُلَيْنِ تَدَاعَيَا دَابَةً فَأَقَامَ كُلُّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الْبَيِّنَةَ أَنَّهَا دَابَّتُهُ نَتَجَهَا فَقَضَى بِهَا رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لِلَّذِيْ فِيْ يَدِهِ. رَوَاهُ فِيْ " شَرْحِ السُّنَّةِ. "

3771. (14) [2/1113-అపరిశోధితం]

జాబిర్ బిన్ 'అబ్దుల్లాహ్ (ర) కథనం: ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక జంతువు గురించి వాదించారు. ఇద్దరూ సాక్ష్యులను తీసుకు వచ్చారు. ఇంకా ఆడజంతువుపై మగ జంతువును వదలడం వల్ల పుట్టిందని నిరూపించడం జరిగింది. దానికి ప్రవక్త (స) ఎవరి అధీనంలో ఆ జంతువు ఉందో అతనికి ఇప్పించారు.[34] (షర్హుస్సున్నహ్)

---

33) వివరణ-3768: అబూ దావూద్ మరియు నసాయి'లో ఇలా ఉంది: ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక వస్తువు విషయంలో వాదనకు దిగారు. ఎవరిదగ్గరా సాక్ష్యులు లేవు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) చీటీలు వేయమని, ఎవరి పేరు వస్తే వారు ప్రమాణం చేయా లని అన్నారు. హాకిమ్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక ఒంటె విషయంలో వాదనకు దిగారు. ఇద్దరూ సాక్ష్యాలు తెచ్చారు. ప్రవక్త(స) ఒంటెను ఇద్దరికీ సగం, సగం పంచిపెట్టారు. అబూదావూద్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ప్రవక్త (స) చీటీలు వేయమని, ఎవరి పేరు వస్తే వారిచేత ప్రమాణం చేయించారు. దీన్నే వివరంగా పేర్కొనటం జరిగింది."

34) వివరణ-3771: ఎవరి అధీనంలో ఉందో వారి సాక్ష్యం నమ్మడం జరుగుతుంది.

٣٧٧٢ - [١٥] (لم تتم دراسته) (١١١٣/٢)

وَعَنْ أَبِيْ مُوْسَى الْأَشْعَرِيِّ: أَنَّ رَجُلَيْنِ ادَّعَيَا بَعِيْرًا عَلَى عَهْدِ رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَبَعَثَ كُلُّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا شَاهِدَيْنِ فَقَسَمَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَيْنَهُمَا نِصْفَيْنِ. رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ

وفِيْ رِوَايَةٍ لَهُ وَلِلنَّسَائِيِّ وَابْنُ مَاجَهُ: أَنَّ رَجُلَيْنِ ادَّعَيَا بَعِيْرًا لَيْسَتْ لِوَاحِدٍ مِّنْهُمَا بَيِّنَةٌ فَجَعَلَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَيْنَهُمَا.

3772. (15) [2/1113-అపరిశోధితం]

అబూ మూసా అష్'అరీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) కాలంలో ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక ఒంటె విషయంలో వివాదపడ్డారు. ఇద్దరూ సాక్ష్యాధారాలను ప్రవేశపెట్టారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఆ ఒంటెను వాళ్ళిద్దరికీ చెరిసగంగా పంచిపెట్టారు. (అబూ దావూద్)

మరొక అబూ దావూద్, నసాయి, ఇబ్నె మాజహ్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక ఒంటె విషయంలో వివాదపడ్డారు. ఇద్దరివద్ద సాక్ష్యాధారాలులేవు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఒంటెను ఇద్దరికీ పంచివేసారు.

٣٧٧٣ - [١٦] (لم تتم دراسته) (١١١٣/٢)

وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلَيْنِ اِخْتَصَمَا فِيْ دَابَّةٍ وَلَيْسَ لَهُمَا بَيِّنَةٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: "اِسْتَهِمَا عَلَى الْيَمِيْنِ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهُ .

3773. (16) [2/1113-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక జంతువు విషయంలో ఇది నాది, ఇది నాది, అని వివాద పడ్డారు. వీరిద్దరిలో ఎవరివద్దా సాక్ష్యాలు లేవు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ప్రమాణం చేయించటానికి ఇద్దరిలో చీటీలు వేయండి అన్నారు. (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

٣٧٧٤ - [١٧] (لم تتم دراسته) (١١١٣/٢)

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ لِرَجُلٍ حَلَّفَهُ: "اِحْلِفْ بِاللهِ الَّذِيْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَالَهُ عِنْدَكَ شَيْءٌ" .يَعْنِيْ لِلْمُدَّعِيْ . رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ .

3774. (17) [2/1113-అపరిశోధితం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రమాణం చేయడానికి నిశ్చయించుకున్న వ్యక్తితో నువ్వు "ఆయన తప్ప ఆరాధ్యుడు ఎవరూ కాని దైవం సాక్షిగా అతనికి సంబంధించిన ఏ వస్తువూ నా వద్ద లేదు" అని ప్రమాణం చేయి" అని అన్నారు. (అబూ దావూద్)

٣٧٧٥ - [١٨] (لم تتم دراسته) (١١١٣/٢)

وَعَنِ الْأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ: كَانَ بَيْنِيْ وَبَيْنَ رَجُلٍ مِّنَ الْيَهُوْدِ أَرْضٌ فَجَحَدَنِيْ فَقَدَّمْتُهُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: "أَلَكَ بَيِّنَةٌ ؟" قُلْتُ: لَا. قَالَ لِلْيَهُوْدِيِّ: "اَحْلِفْ". قُلْتُ: يَا رَسُوْلَ اللهِ إِذَنْ يَحْلِفُ وَيَذْهَبُ بِمَالِيْ فَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالى: (إِنَّ الَّذِيْنَ يَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيْلًا)-(٣:٧٧) الآية. رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهُ .

3775. (18) [2/1113-అపరిశోధితం]

అష్'అస్ బిన్ ఖైస్ (ర) కథనం: నాకూ, ఒక యూదునికీ మధ్య ఒక భూమి ఉండేది. అంటే మా ఇద్దరి భాగస్వామ్యంలో ఉండేది. అతడు నన్ను తప్పించి అంతా తనదేనని వాదించాడు. ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చాడు. ప్రవక్త (స) 'నీ దగ్గర ఏదైనా సాక్ష్యం ఉందా,' అని నన్ను అడిగారు. దానికి నేను, 'లేదు' అని అన్నాను. ప్రవక్త (స) 'ఆ యూదునితో నువ్వు ప్రమాణం చేయి,' అని అన్నారు. దానికి ఆ వ్యక్తి ప్రమాణం చేయటానికి సిద్ధపడ్డాడు. అప్పుడు నేను, 'ఓ ప్రవక్తా! ఈ యూదుడు అసత్య ప్రమాణం చేసి నాభూమిని ఆక్రమించు కుంటున్నాడు,' అని అన్నాను. అప్పుడు అల్లాహ్ (త) ఈ ఆయతును అవతరింప జేసాడు.

"నిశ్చయంగా, ఎవరైతే తాము అల్లాహ్ తో చేసిన ఒప్పం దాన్ని మరియు తమ ప్రమాణాలను స్వల్పలాభాలకు అమ్ము కుంటారో అలాంటి వారికి పరలోక జీవితంలో ఎలాంటి భాగం ఉండదు మరియు పునరుత్థాన దినమున అల్లాహ్ వారితో మాట్లాడడు మరియు వారివైపు కూడా చూడడు మరియు వారిని పరిశుద్ధులుగా చేయడు మరియు వారికి బాధాకరమైన శిక్ష ఉంటుంది."(ఆల ఇమ్రాన్, **3:77**). (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

٣٧٧٦ - [١٩] (لم تتم دراسته) (١١١٤/٢)

وَعَنْهُ أَنَّ رَجُلًا مِنْ كِنْدَةَ وَرَجُلًا مِّنْ حَضْرَمَوْتَ اِخْتَصَمَا إِلَى رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِيْ أَرْضٍ مِّنَ الْيَمَنِ فَقَالَ الْحَضْرَمِيُّ: يَا رَسُوْلَ اللهِ إِنَّ أَرْضِيْ اغْتَصَبَنِيْهَا أَبُوْ هَذَا وَهِيَ فِيْ يَدِهِ قَالَ: "هَلْ لَكَ بَيِّنَةٌ؟ "قَالَ: لَا وَلَكِنْ أُحَلِّفُهُ وَاللهِ مَا يَعْلَمُ أَنَّهَا أَرْضِيْ اغْتَصَبَنِيْهَا أَبُوْهُ ؟ فَتَهَيَّأَ الْكِنْدِيُّ لِلْيَمِيْنِ فَقَالَ رَسُوْلُ

اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَا يَقْطَعُ أَحَدٌ مَالًا بِيَمِيْنٍ إِلَّا لَقِيَ اللهَ وَهُوَ أَجْذَمُ". فَقَالَ الْكِنْدِيُّ: هِيَ أَرْضُهُ. رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ.

3776. (19) [2/1114-అపరిశోధితం]

అష్'అస్ బిన్ ఖైస్ కథనం: ఒక కింది, ఒక హ'ద్రమీకి మధ్య భూమి విషయంలో వివాదం తలెత్తింది. ఇద్దరూ కలసి ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చారు. యమన్‌లో మా భూమి ఉంది. హ'ద్రమీ, 'ఓ ప్రవక్తా! ఇది నా భూమి, అతని తండ్రి బలవంతంగా దాన్ని ఆక్రమించు కున్నాడు, అది నా అధీనంలో ఉంది' అన్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స) నీ వద్ద సాక్ష్యులు ఉన్నారా అని అడిగారు. దానికి ఆ వ్యక్తి 'లేదు, ' కాని నేనతనితో ప్రమాణం చేయిస్తాను. ఎందుకంటే ఇది నాదని అతనికి తెలియదు. మా తండ్రిగారు బలవంతంగా లాక్కున్నారు. కిందీ ప్రమాణం చేయడానికి సిద్ధపడ్డాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) "ఎవరైనా అసత్య ప్రమాణం చేసి ఇతరుల ధనాన్ని దోచుకుంటే, అతడు అల్లాహ్(త)ను కుష్ఠిరోగిగా, చేతులు నరికి వేయబడిన వాడిగా కలుస్తాడు" అని అన్నారు. అది విని కింది ఈ భూమి అతనిదే అన్నాడు. (అబూ దావూద్)

٣٧٧٧ - [٢٠] (لم تتم دراسته) (١١١٤/٢)

وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أُنَيْسٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ الشِّرْكَ بِاللهِ وَعُقُوْقَ الْوَالِدَيْنِ وَالْيَمِيْنَ الْغَمُوْسَ وَمَا حَلَفَ حَالِفٌ بِاللهِ يَمِيْنَ صَبْرٍ فَأَدْخَلَ فِيْهَا مِثْلَ جَنَاحِ بَعُوْضَةٍ إِلَّا جُعِلَتْ نُكْتَةً فِيْ قَلْبِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيْثٌ غَرِيْبٌ .

3777. (20) [2/1114-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉనైస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్(త)కు సాటి కల్పించడం, తల్లి దండ్రులకు అవిధేయత చూపటం, అసత్య ప్రమాణం చేయటం మొదలైనవి మహా పాపాలు. ఎవరైనా అసత్య ప్రమాణం చేసి దోమరెక్కంత పరుల ధనాన్ని నాది అని వాదిస్తే తీర్పుదినం నాడు అతని హృదయంపై ఒక మచ్చ తగిలించడం జరుగుతుంది. అంటే అతడు అసత్య ప్రమాణం చేయడం వల్ల శిక్షించడం జరుగుతుంది. (తిర్మిజి')

٣٧٧٨ - [٢١] (صحيح) (١١١٤/٢)

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَا يَحْلِفُ أَحَدٌ عِنْدَ مِنْبَرِيْ هَذَا عَلَى يَمِيْنٍ آثِمَةٍ وَلَوعَلَى سِوَاكٍ أَخْضَرَ إِلَّا تَبَوَّأَ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ أَوْ وَجَبَتْ لَهُ النَّارُ". رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَبُوْ دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهُ .

3778. (21) [2/1114-దృఢం]

జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఎవరైనా నాయీ మెంబర్‌పై అసత్య ప్రమాణం చేస్తే, అది చిన్న జిల్లేడు పుల్లకైనాసరే, అతడు తన నివాసం నరకంలో ఏర్పరచుకోవలసిందే.[35] (మాలిక్, అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

అంటే అతని కోసం నరకం తప్పనిసరి అవుతుంది.

٣٧٧٩ - [٢٢]؟ (١١١٤/٢)

وَعَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ قَالَ: صَلَّى رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَلَاةَ الصُّبْحِ. فَلَمَّا انْصَرَفَ قَامَ قَائِمًا فَقَالَ:"عُدِلَتْ شَهَادَةُ الزُّوْرِ بِالْإِشْرَاكِ بِاللهِ " ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. ثُمَّ قَرَأَ: (فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّوْرِ حُنَفَاءَ لِلّهِ غَيْرَ مُشْرِكِيْنَ بِهِ) رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهُ .

3779. (22) [2/1114-?]

ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఫజ్ర్ నమాజు తర్వాత నిలబడి ప్రసంగిస్తూ, "అసత్య సాక్ష్యం దైవానికి సాటి కల్పించడంతో సమానం" అని మూడుసార్లు అన్నారు. అనంతరం ఈ ఆయతును పఠించారు.

"...ఇక మీరు విగ్రహారాధనవంటి మాలిన్యం నుండి దూరంగా ఉండండి మరియు అబద్ధపు (బూటకపు) మాటల నుండి కూడా దూరంగా ఉండండి."(అల్ హజ్జ్, **22:30**)[36] (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

---

35) వివరణ-3778: నా మెంబరు అంటే అది చాలా గౌరవం కలది. ఇటువంటి చోట అసత్య ప్రమాణంచేస్తే దైవశిక్ష తప్ప కుండా అవతరిస్తుంది.

36) వివరణ-3779: అంటే అసత్యపు సాక్ష్యం దైవానికి సాటి కల్పించే పాపానికి సమానం. ఎందుకంటే సాటి కల్పించటం కూడా అసత్యమే. అసత్యపు సాక్ష్యం ఇవ్వటం కూడా అసత్యమే. అందువల్ల రెండూ మహా పాపాలే. ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ (ర) ప్రవక్త (స) ప్రముఖ అనుచరుడు. అతడు తన ఇస్లామ్ స్వీకరణ సంఘటనను ఇలా పేర్కొన్నారు, "ఒకసారి నా ఒంటెలు తప్పిపోయాయి. వాటిని వెదుకుతూ బయలు దేరాను. అడవిలో చాలాదూరంగా అవి నాకు దొరికి పోయాయి.

కాని ఇంతలో సాయంత్రం అయిపోయింది. అజ్ఞానకాలపు ఆచారం ప్రకారం నేను బిగ్గరగా "ఈ అడవి నాయకుని శరణుకోరుతున్నాను" అని అన్నాను. ఈ పదాలు అన్న వెంటనే ఇలా ఒక శబ్దం వచ్చింది: "ఓ జిన్నులను శరణు కోరేవాడా! నీపై చాలా విచారం వేస్తుంది. శుభాలమయుడైన, గొప్పవాడైన, కటాక్షించేవాడైన, కరుణించేవాడైన అల్లాహ్(త)ను శరణువేడుకో. ఆయన ధర్మాధర్మాల ఆదేశాలను జారీ చేసేవాడు. అల్లాహ్(త) ఏకత్వాన్ని స్వీకరించు, ఏమాత్రం విచారించకు. జిన్నులకు భయపడటం మానివేయి, సూరహ్ అన్ఫాల్ వాక్యాలు పఠించు. ఎల్లప్పుడూ కేవలం అల్లాహ్(త)ను ప్రార్థించు, మైదానాల్లో, కొండల్లో, పర్వతాల్లో ఆయన్నే ధ్యానించు, జిన్నుల కుట్రలు, కుతంత్రాలు అన్నీ అంత రించాయి. ఇప్పుడు కేవలం దైవభీతి, సత్కార్యాలే పనికి వస్తాయి. 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ ఈ పదాలు విని భయంతో కంపించిపోయారు. స్పృహ కోల్పోయినట్లు అయింది. కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకొని ఇలా అన్నారు, "ఓ పిలిచేవాడా, ఇవి మార్గ దర్శకత్వానికి చెందినవా? లేక మార్గభ్రష్టత్వానికి చెందినవా?" "వీరు అల్లాహ్(త) ప్రవక్త, శుభాలు గలవారు, సత్కార్యాలు గలవారు. మదీనహ్ లో పిలుస్తున్నారు. ప్రజలకు సాఫల్యం వైపునకు పిలుస్తున్నారు. వీరు ఖుర్ఆన్‌లోని యా సీన్ మరియు హా మీమ్ సూరాలు తీసుకొనివచ్చారు. వీటి తర్వాత అనేక స్పష్టమైన సూరాలు తీసుకొని వచ్చారు. ఈ సూరాల్లో ధర్మాధర్మ ఆదేశాలు స్పష్టంగా ఉన్నాయి. ఇంకా ఈ ప్రవక్త నమా'జు గురించి, రోజాల గురించి ఆదేశిస్తున్నారు, చెడు కార్యాల నుండి వారిస్తున్నారు. భూమిపై ఉన్న అంధకార తెరలను తొలగిస్తున్నారు."

'ఖురైమ్ బిన్ పాతిక్ కథనం: నాకు చాలా భయం ఆవరించింది. నాతో మాట్లాడుతున్నది ఎవరని చాలా కంగారు పడ్డాను. నేను ధైర్యం తెచ్చుకొని ఇలా అన్నాను! 'ఓ కవిత్వాలు చదువ తున్న వాడా, నీవెవరవు? ' అని అడిగాను. అతడు సమాధానంగా నా పేరు మాలిక్, నేను ముస్లిమ్ జిన్నును. ప్రవక్త (స) నన్ను నజ్‌ద్ వైపు ముస్లిమ్ జిన్నుల నాయకునిగా నియమించి పంపారు. నేను వారందరికీ నాయకుడను. నేను ఈ అడవిగుండా పోతూ ఉంటే నువ్వు అడవి నాయకుడి శరణుకోరటం విన్నాను. ఈ సాటికల్పించే పదాలు విని నాకు చాలా ఆగ్రహం కలిగింది. నిన్ను సందేశం వినిపించడానికి వచ్చాను. ఈ పాపాన్ని వదలి ఏకత్వం మార్గాన్ని అవలంబించు. ఇతరులను పిలవటం మాని వేసి కేవలం అల్లాహ్(త)నే ప్రార్థించు. ఓ మానవుడా! నేను ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించాను. ఇంకా ప్రవక్త (స) ప్రేమతో నా శరీరం నిండిపోయింది. ఎందు కంటే అతని ద్వారా నాకు సన్మార్గం లభించింది" అని అన్నాడు.

'ఖురైమ్ ఫాతిక్ ఇలా అన్నాడు, "ఓ మాలిక్, జిన్నాత్‌ల నాయ కుడా! నీ మాటలు విని నా హృదయంలో కూడా ఆ అల్లాహ్ (త) ప్రవక్తను కలుసుకోవాలనే కుతూహలం కలిగింది. ఒకవేళ ఇప్పుడు ఎవరైనా నా ఒంటెలు పరిరక్షించే వారుంటే నేను ఇక్కడి నుండి తిన్నగా మదీనహ్ వెళ్ళి ఇస్లామ్ సందేశకర్తను కలుసు కుంటాను. ఇస్లామ్ స్వీకరిస్తాను" అని అన్నాను. దానికి జిన్నాత్‌ల నాయకుడు, "ఒకవేళ నీ ఉద్దేశ్యం ఇదే అయితే నువ్వు మదీనహ్ వెళ్ళు, నీ ఒంటెలను సురక్షితంగా నీ ఇంటికి చేరుస్తాను," అని అన్నాడు. 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ ఈ మాటలు విని సంతోషం పట్టలేక ఒక ఒంటెపై కూర్చొని మదీనహ్ వైపు బయలుదేరాడు. 'ఖురైమ్ ఫాతిక్ బయలుదేరి నపుడు అతన్ని ఈ విధంగా వీడ్కోలు పలకడం జరిగింది. 'దైవం నీకు తోడుగా ఉండుగాక! నిన్ను సురక్షితంగా ఉంచు గాక! నిన్ను నీ వాహనాన్ని నీ గమ్యానికి చేర్చుగాక! నీవు అతన్ని విశ్వసించు, అల్లాహ్(త) నీకు సాఫల్యం ప్రసాదించుగాక! నీవు అతని ధర్మంలో సహాయం చేయి. దైవం నీకు సహాయం చేయుగాక!' 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ నడుస్తూ నడుస్తూ మదీనహ్ చేరు కున్నాడు. మస్జిదె నబవీ వద్ద తన ఒంటెపై నుండి దిగాడు, అది శుక్రవారం. ప్రజలు మస్జిద్‌లోనికి వచ్చి ఉన్నారు.

'ఖురైమ్ కథనం: నేను ఒంటెను కట్టివేసి, నమా'జు తర్వాత ప్రవక్త (స)ను కలుద్దామని నిర్ణయించు కున్నాను. ఇంతలో ఇద్దరు అనుచరులు ఒకరు అబూ జ'ర్, మరొకరు అబూ బకర్ నా దగ్గరకు వచ్చి ప్రవక్త (స) తమను లోపలికి రమ్మం టున్నారని అన్నారు. నేను నా మనసులో చాలా సంతోషించి, పరిశుభ్రతను పొంది మస్జిద్ లోపలికి వెళ్ళాను. లోపల చూచే సరికి ప్రవక్త (స) జుమ'అహ్ ఖుత్‌బహ్ ఇస్తున్నారు. దైవం సాక్షి! ప్రవక్త (స) నాకు వెన్నెల రాత్రి చంద్రుడిలా మెరుస్తూ కనిపించారు. ప్రవక్త (స) నన్ను చూచి ఇలా అన్నారు, ఎందు కంటే అన్ని విషయాలు దైవవాణి

٣٧٨٠ - [٢٣] (لم تتم دراسته) (١١١٥/٢)

وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ عَنْ أَيْمَنِ بْنِ خُرَيْمٍ. إِلَّا أَنَّ ابْنَ مَاجَهَ لَمْ يَذْكُرِ الْقِرَاءَةَ .

3780. (23) [2/1115-అపరిశోధితం]

ఐమన్ బిన్ 'ఖురైమ్. (అ'హ్మద్, తిర్మిజి')

ఇబ్నె మాజహ్ ఉల్లేఖనంలో ఖుర్ఆన్ ఆయతు పఠించడం లేదు.

٣٧٨١ - [٢٤] (لم تتم دراسته) (١١١٥/٢)

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: "لَا تَجُوْزُ شَهَادَةُ خَائِنٍ وَلَا خَائِنَةٍ وَلَا مَجْلُوْدٍ حَدًّا وَلَا ذِيْ غِمْرٍ عَلَى أَخِيْهِ وَلَا ظَنِيْنٍ فِي وِلَاءٍ وَلَا قَرَابَةٍ وَلَا الْقَانِعِ مَعَ أَهْلِ الْبَيْتِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيْثٌ غَرِيْبٌ.

وَيَزِيْدُ بْنُ زِيَادِ الدِّمَشْقِيُّ الرَّاوِيُّ مُنْكَرُ الْحَدِيْثِ.

3781. (24) [2/1115-అపరిశోధితం]

'ఆయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "వీరి సాక్ష్యానికి ఎటువంటి విలువ ఉండదు: 1. ద్రోహం తల పెట్టే స్త్రీ పురుషులు, 2. నిందమోపబడినవారు, 3. తన సోద రులను శత్రువులుగా భావించేవారు, 4. తన యజమానిని కాదని మరొకర్ని తన యజమానిగా గుర్తించే బానిస, 5. తన తండ్రిని కాక మరొకర్ని తన తండ్రిగా గుర్తించేవారు. (తిర్మిజి' / ఏకోల్లేఖనం)

ఈ 'హదీసు'లో య'జీద్ బిన్ 'జియాద్ ఉల్లేఖన కర్త తిరస్కరింపదగినవాడు.

٣٧٨٢ - [٢٥] (لم تتم دراسته) (١١١٥/٢)

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيْهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "لَا تَجُوْزُ شَهَادَةُ خَائِنٍ وَلَا خَائِنَةٍ وَلَا زَانٍ وَلَا زَانِيَةٍ وَلَا ذِيْ غِمْرٍ عَلَى أَخِيْهِ". وَرَدَّ شَهَادَةَ الْقَانِعِ لِأَهْلِ الْبَيْتِ. رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ

3782. (25) [2/1115-అపరిశోధితం]

'అమ్ర్ బిన్ షు'ఐబ్ తన తండ్రి మరియు తాతల ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ద్రోహం చేసే స్త్రీ పురుషులు, వ్యభిచారం చేసే స్త్రీ పురుషుల సాక్ష్యం చెల్లదు. అదేవిధంగా తన సోదరుని పట్ల శత్రుత్వంగా వ్యవహరించే వారు, ఒకేచోట కలసి ఉండేవారు అంటే బంధువులు, సేవకుల సాక్ష్యం చెల్లదు." (అబూ దావూద్)

٣٧٨٣ - [٢٦] (لم تتم دراسته) (١١١٥/٢)

وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: "لَا تَجُوْزُ شَهَادَةُ بَدَوِيٍّ عَلَى صَاحِبِ قَرْيَةٍ". رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَوَابْنُ مَاجَهُ.

3783. (26) [2/1115-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "పట్టణంలో ఉన్నవారి కోసం పల్లెవాసి సాక్ష్యం చెల్లదు. ఎందు కంటే అతనికి వాస్తవ విషయాలు తెలియవు." (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

٣٧٨٤ - [٢٧] (لم تتم دراسته) (١١١٦/٢)

وَعَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَضَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقَالَ الْمَقْضِيُّ عَلَيْهِ لَمَّا أَدْبَرَ: حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: "إِنَّ اللهَ تَعَالى يَلُوْمُ عَلَى الْعَجْزِ وَلَكِنْ عَلَيْكَ بِالْكَيْسِ فَإِذَا غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ: حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ". رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ.

3784. (27) [2/1116-అపరిశోధితం]

'ఔఫ్ బిన్ మాలిక్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య తీర్పు చేసారు. తనకు తీర్పు వ్యతిరే కంగా చేయబడిన వాడు తిరిగి వెళుతూ 'హస్ బియల్లాహు వ ని'అమల్ వకీల్' అంటే 'నాకు అల్లాహ్ యే చాలు. కార్య సాధకుడు ఆయనే' అని అన్నాడు. అది విని ప్రవక్త (స) అల్లాహ్ (త) అవివేకాన్ని

ద్వారా తెలియపర్చబడ్డాయి. " 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్, ఆ జిన్నాతుల నాయకుడు మీ ఒంటెలను సురక్షితంగా మీ ఇంటికి చేర్చుతానని వాగ్దానం చేసాడా? అతడు తన వాగ్దానం ప్రకారం మీ ఒంటెలను సురక్షితంగా మీ ఇంటికి చేర్చివేసాడు." 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్, "అల్లాహ్ (త) మీపై తన కారుణ్యం అవత రింపజేయుగాక!" అని అన్నాడు. ప్రవక్త (స) కూడా అతనిపై అల్లాహ్(త) కారుణ్యాలు కురవాలని ప్రార్థించారు. 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ తనివితీరా ప్రవక్త (స)ను దర్శించుకున్నాడు. వెంటనే అష్హదు అల్లాయిలాహ ఇల్లల్లాహ్ అని పలికి ఇస్లామ్ స్వీకరించాడు.

'ఖురైమ్ (ర) కథనం: జుము'అహ్ రోజు ఈ 'హదీసు'ను ప్రవక్త (స) ప్రవచించారు." ఎవరైతే భక్తిశ్రద్ధలతో పుజుచేసి, భయభీతులతో నమా'జు చేస్తారో అతడు స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తాడు. (తబ్రానీ, సంక్షిప్త కన్జుల్ ఉమ్మాల్, ముస్నద్ అహ్మద్)

***

తెలివితక్కువతనాన్ని సమర్థించదు. నువ్వు తెలివితేటలను, వివేకాన్ని ప్రదర్శించి ఉండవలసింది, సాక్ష్యాధారాలు సమర్పించినప్పటికీ ఓడిపోతే అప్పుడు, ' 'హస్బియల్లాహు వని'అమల్ వకీల్' అని అనాలి, అని ప్రవచించారు. (అబూ దావూద్)

٣٧٨٥ - [٢٨] (حسن) (١١١٦/٢)

وَعَنْ بَهْزِ بْنِ حَكِيْمٍ عَنْ أَبِيْهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم حَبَسَ رَجُلًا فِيْ تُهْمَةٍ. رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَزَادَ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ: ثُمَّ خَلَى عَنْهُ .

3785. (28) [2/1116-ప్రామాణికం]

బహ'జ్ బిన్ 'హకీమ్ తన తండ్రి తాతల ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ఒక వ్యక్తిని అతనిపై ఉన్న ఒక ఆరోపణ కారణంగా జైలులో వేసారు. పరిశీలన తర్వాత అతడు నిర్దోషి అని తేలింది, అతన్ని విడిచిపెట్టటం జరిగింది. (అబూ దావూద్, తిర్మిజి', నసాయి')

అంటే ఒక వ్యక్తిని ఆరోపణ కారణంగా బంధించటం ధర్మమే. పరిశీలన తర్వాత నిర్దోషి అయితే అతన్ని వదలివేయవచ్చు. అంటే బంధించటం ధర్మమే.

మూడవ విభాగం اَلْفَصْلُ الثَّالِثُ

٣٧٨٦ - [٢٩] (لم تتم دراسته) (١١١٦/٢)

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَضَى رَسُوْلُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنَّ الْخَصْمَيْنِ يُقْعَدَانِ بَيْنَ يَدَيِ الْحَاكِمِ. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُوْ دَاوُدَ .

3786. (29) [2/1116-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'జుబైర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ''వాదిని, ప్రతివాదిని న్యాయాధికారి ముందు కూర్చోబెట్టటం జరగాలి.'' (అబూ దావూద్, అ'హ్మద్, 'హాకిమ్)

*****